

SUNDHEDSKOMPETENCE & SUNDHEDSFREMME BLANDT ÆLDRE

OVERSIGT

- Hvad er sundhedskompetence
- Sundhedskompetence og alder
- Så hvem er målgruppen (opsummering)
- Sundhedskompetence som ressource
  - Organisatoriske indsatser
  - Dialog med borger
- Så hvad kan vi gøre (opsummering)

HVAD ER SUNDHEDSKOMPETENCE

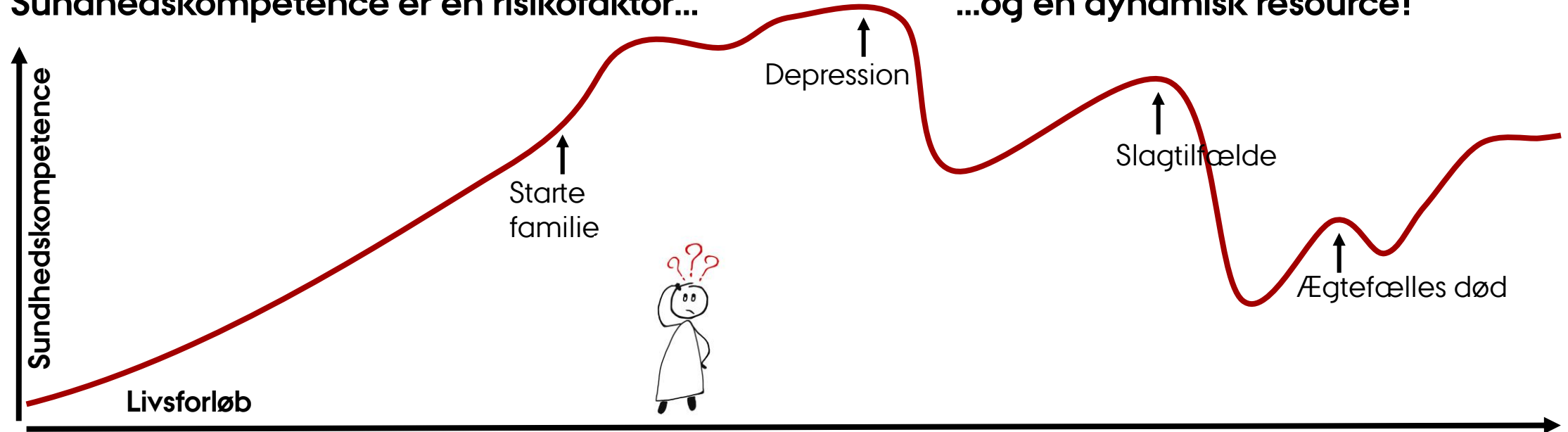
HVAD ER SUNDHEDSKOMPETENCE

Sundhedskompetence er kombinationen af **individuelle kompetencer** og **tilgængelige ressourcer...**

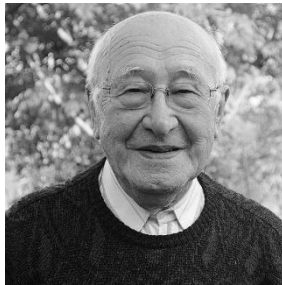
...til at **tilgå, forstå, forholde sig til og anvende information og tilbud** til at tage beslutninger om sundhed. IUHPE (2018.)

Sundhedskompetence er en risikofaktor...

...og en dynamisk resource!

HVAD ER SUNDHEDSKOMPETENCE

Kristian Madsen, 87 år:

- Folkeskole, gartner hele sit liv
- Hustru var sygeplejerske, men er nu død
- 2 børn, der bor langt væk
- Hjertesyg, hypertension, osteoporose og DM – får 11 præparater.
- Nærmeste sociale kontakt er hjemmeplejen
- Kommer i ældrecentres café en gang om ugen
- Kommer hos egen læge til kontroller, men sjældent på eget initiativ. Gør hvad lægen siger, men får ikke fortalt fx om bivirkninger.

Maindal HT, Aaby A. (2019)

SUNDHEDSKOMPETENCE OG ALDER

Er det vigtigt?

Uddannelse

Samliv

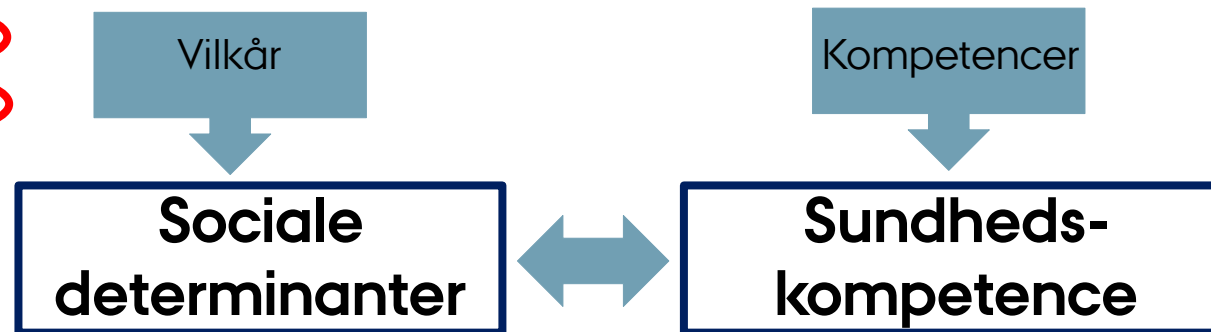
Økonomi

Etnicitet

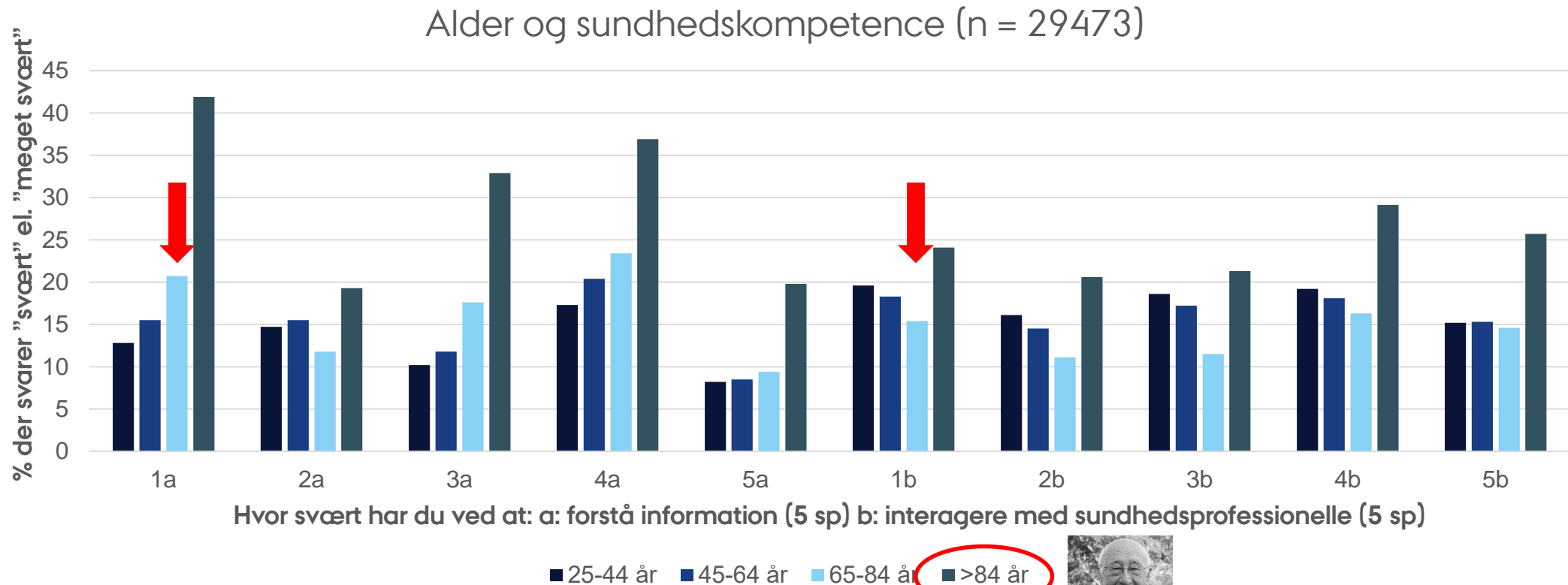
(Køn)

Alder

Bo A et al.. (2014)

SUNDHEDSKOMPETENCE OG ALDER

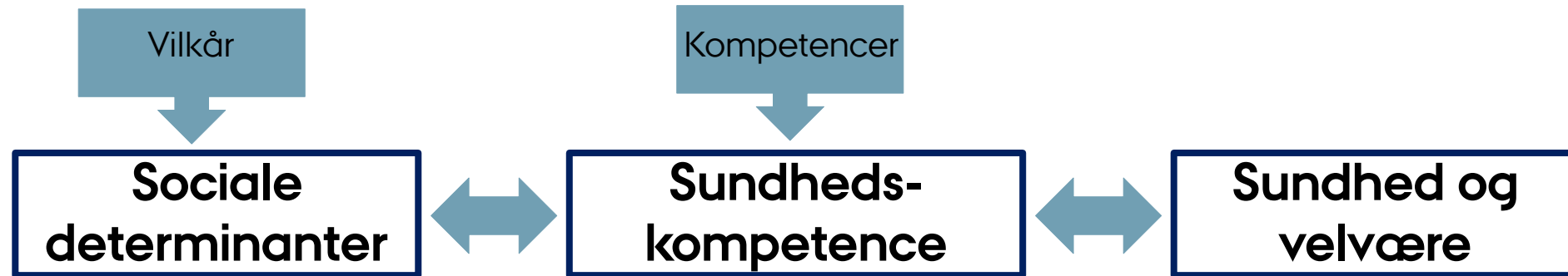
Bo A et al.. (2014)

SUNDHEDSKOMPETENCE OG ALDER

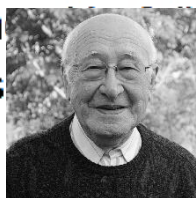
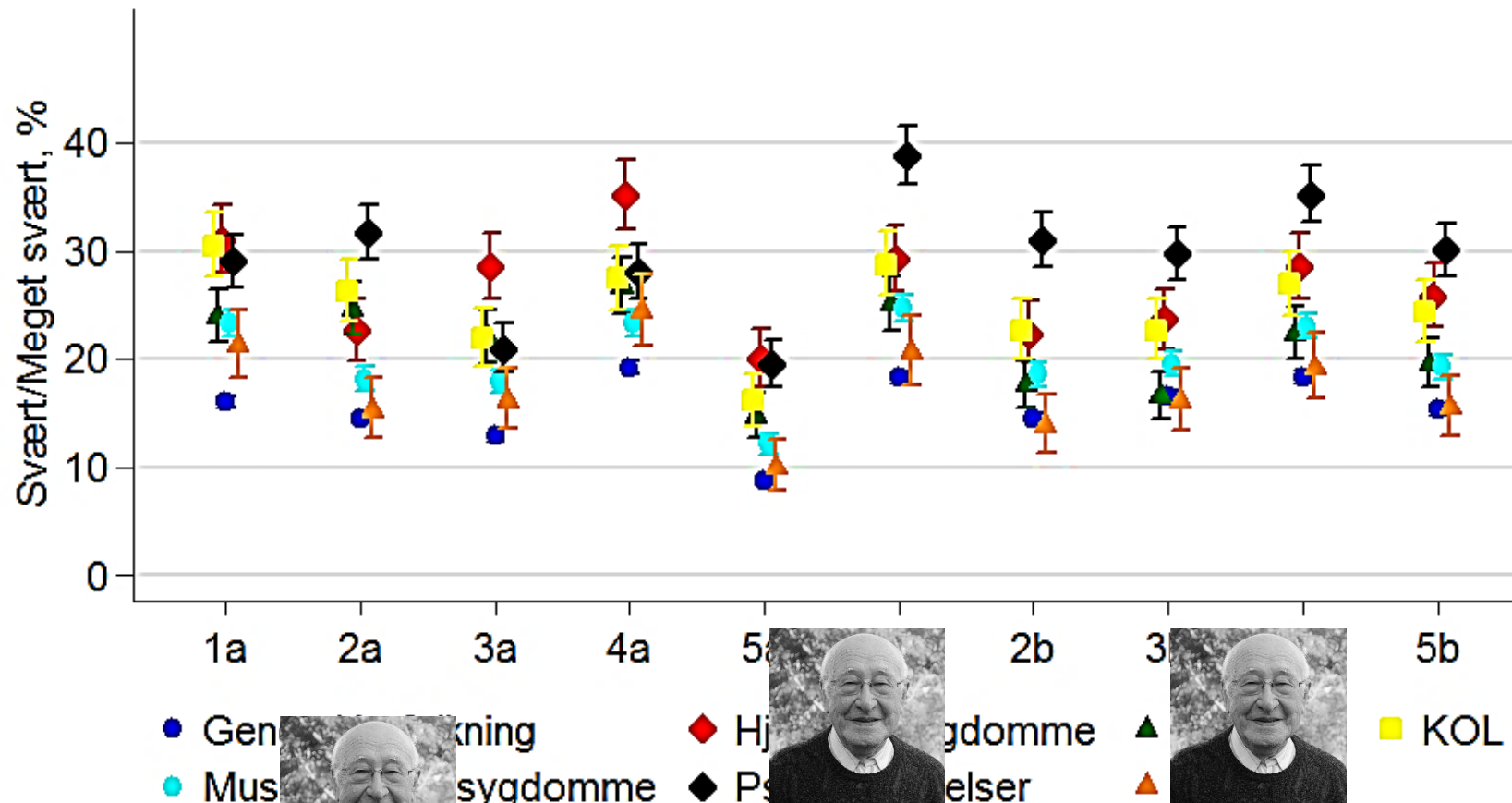

Er det vigtigt?

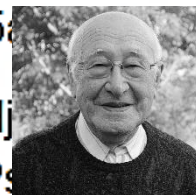

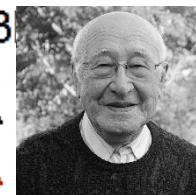
SUNDHEDSKOMPETENCE OG ALDER

TEMADAG - SUNDHEDSFREMME BLANDT ÆLDRE
2. MARTS 2021

ANNA SOFIA ELISABETH AABY
LÆGE, PHD

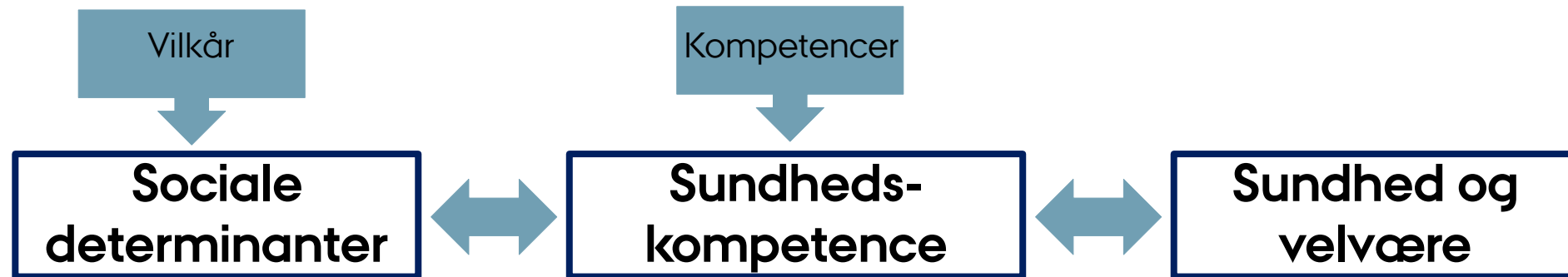

Friis K et al (2016)

SUNDHEDSKOMPETENCE OG ALDER

Danske tal:

- Mental og fysisk livskvalitet
- Sund livsstil
- Hensigtsmæssig anvendelse af sundhedsydelser
- Mortalitet

SÅ HVEM ER MÅLGRUPPEN?

OPSUMMERING

—
Er det ikke bare alle dem fra de laveste sociale lag?

Er det ikke bare de sygeste?

Er det ikke bare de ældste?

Er det ikke bare dem, der lige er udkrevet?

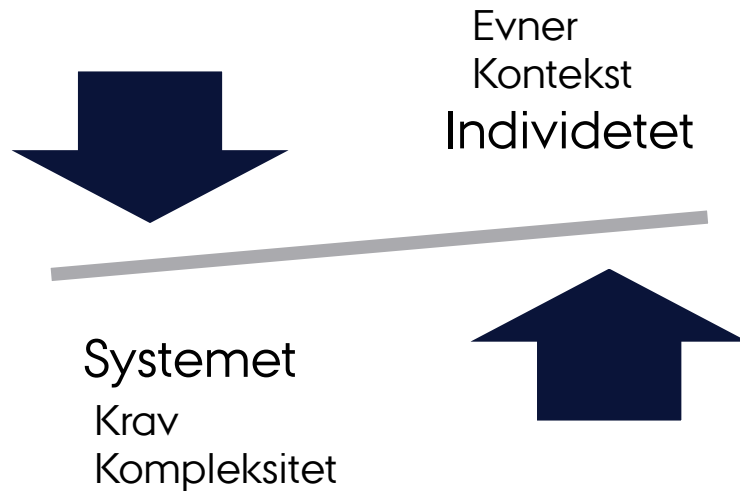
Nej, men der er en statistisk sammenhæng med en række sociale faktorer

Nej, men der stilles store krav til kronisk syge og multisyge

Nej, der er en sammenhæng, men det har også stor betydning hvor godt netværk borger har

Nej, men sundhedskompetence er situations- og kontekstafhængig

SUNDHEDSKOMPETENCE SOM RESSOURCE

Organisatorisk sundhedskompetence:

Den måde hvorpå (dele af) organisationer gør sundhedsinformation og ressourcer tilgængelige og anvendelige til borgere uanset deres sundhedskompetence.

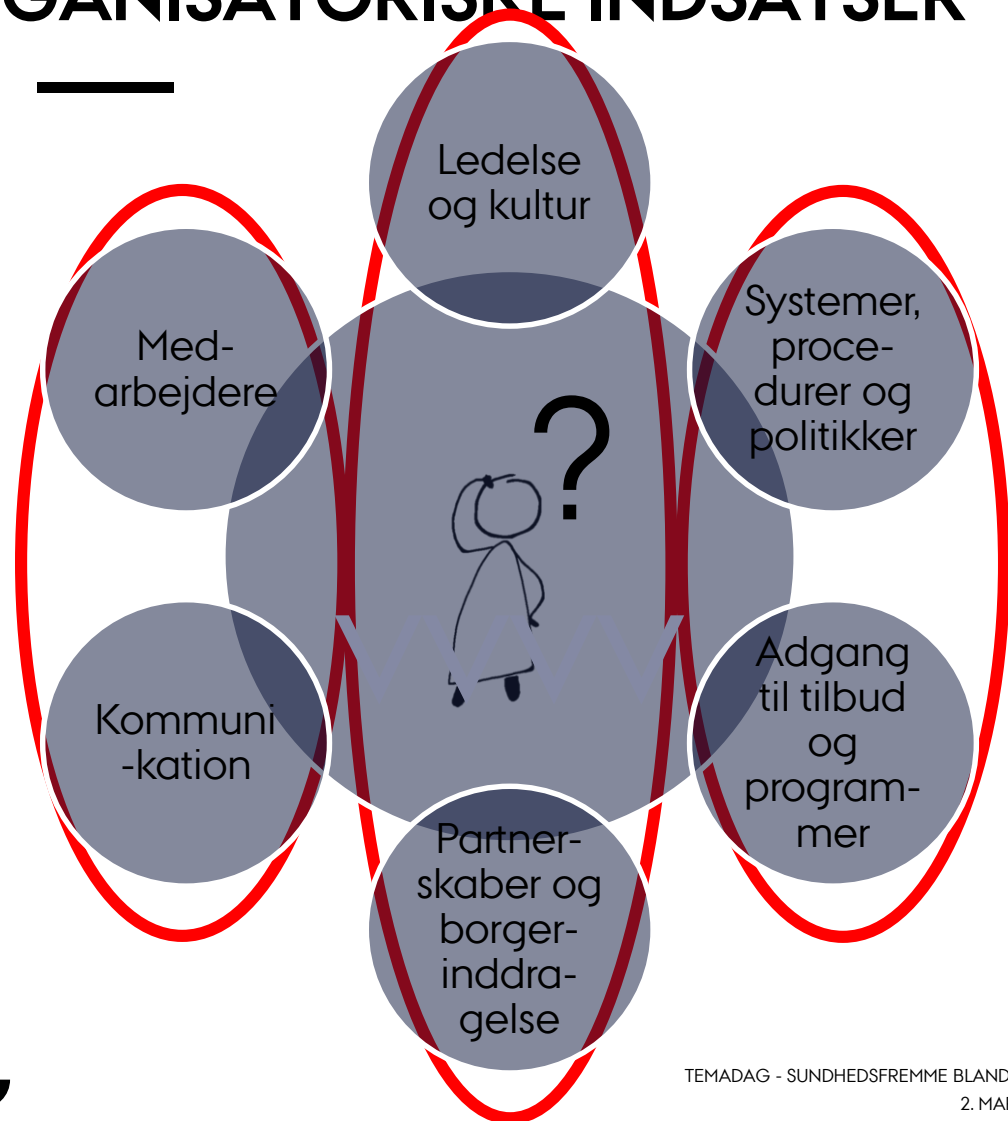
Differentieringsbehov

Imødekommer din organisation borgernes behov uanset deres sundhedskompetence?

SUNDHEDSKOMPETENCE SOM RESSOURCE

ORGANISATORISKE INDSATSER

Strategisk niveau fx:

- Værdisætning
- Fælles sprog

Driftsniveau fx.

- Rammer
- Målsætninger
- Gå borgers vej

Daglig praksis fx

- Redskaber
- Kompetencer

SUNDHEDSKOMPETENCE SOM RESSOURCE

ORGANISATORISKE INDSATSER

Strategisk niveau

- Udvikle og implementere lokal definition af sårbarhed
- Implementere lighed og sundhedskompetence i strategiske dokumenter
- Advokere for at gøre sundhedskompetence til politisk aftalemål

Driftsniveau

- Udvikle og opdyrke organisatorisk sundhedskompetence i enheden
- Udføre tilfredshedsundersøgelse blandt borgere

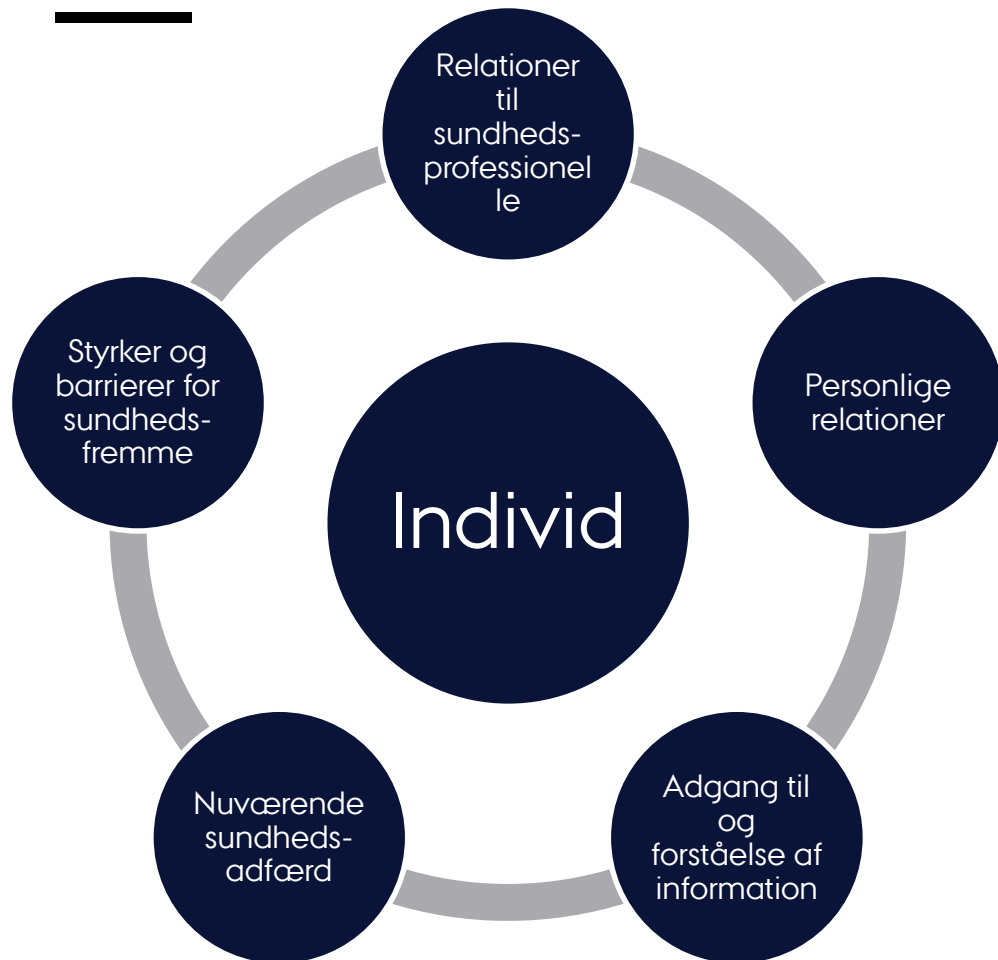
Daglig praksis niveau

- Træne medarbejdere i sundhedskompetence og behovsafdækning
- Implementere værktøj til afdækning af borgeres sundhedskompetence og relaterede behov
- Gennemføre supervision af samtaler med afdækning af borgeres sundhedskompetence og relaterede behov
- Udvikle video-baseret information
- Forbedre samarbejdet med henvisende instanser

SUNDHEDSKOMPETENCE SOM RESSOURCE

DIALOG MED BORGER

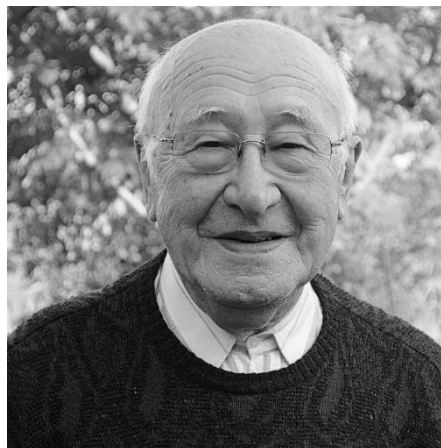
SUNDHEDSKOMPETENCE SOM RESSOURCE

DIALOG MED BORGER

Hvor får du ideer til, hvordan du kan leve sundt, Kristian?

Hvad gør du for at holde dig stærk, Kristian?
Hvad har du mest svært ved, synes du?

Kristian, hvem har du omkring dig, som hjælper dig? Fx med din e-boks og med at lave aftaler med lægen?

Kristian, jeg ved du er glad ved din læge. Skal vi prøve at skrive ned hvad du skal huske at snakke med ham om når I ses på mandag?

SUNDHEDSKOMPETENCE SOM RESSOURCE

DIALOG MED BORGER

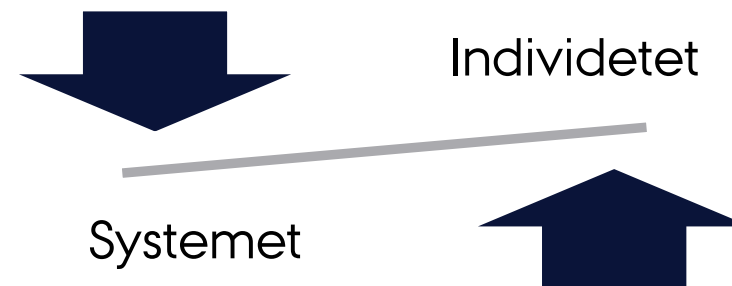
”[Det] siger [...] altså mere, end om man bor alene, man er ung og man [...] har en lav uddannelse. Altså det er jo meget mere beskrivende, og det hjælper os meget bedre til at identificere behov. Det gør de andre tre spørgsmål ikke, vel”

” *Medarbejder om CHAT*

SÅ HVAD KAN VI GØRE?

OPSUMMERING

Borgeren:

- Kan borger **opsøge viden og forstå** sundhedsbudskaber, herunder hensigtsmæssig sundhedsadfærd?
- Kan borger **vurdere og handle** på egen sundhed, fx spotte relevante symptomer?
- Kan borgeren **gå i en dialog** med sundhedsprofessionelle?
- Kender borgeren de relevante tilbud i sundhedsvæsenet og kan **navigere** hensigtsmæssigt imellem dem?
- Har borger **tillid til og støtte** fra sit netværk og de sundhedsprofessionelle han/hun ser?

Systemet:

- **Kommunikerer** jeg hensigtsmæssigt og imødekommer borgers sundhedskompetencer
- Hvilke **krav** stiller relevante tilbud og services til borger?
- Er jeg i stand til at kortlægge borgers **støttebehov og -muligheder** i relation til disse krav?
- Er information, tilbud og services let **tilgængelige** for borger såvel fysisk som digitalt

SPØRGSMÅL?

---

ph.au.dk/healthliteracy

Professor, MPH, PhD
Helle Terkildsen Maindal
htm@ph.au.dk

Læge, postdoc
Anna Aaby
aaby@ph.au.dk

Mere viden (på dansk)?
Læs Dansk Selskab for
Folkesundheds GPS om
sundhedskompetence

AARHUS
UNIVERSITET